

Anders werken, anders leren in de bouw

Onder druk van Europese doelstellingen voor 2020 zal er in hoog tempo duurzamer gebouwd en verbouwd moeten worden. En hoe! Naast de technische kennis, hebben mensen ook andere vaardigheden nodig. Mensen moeten meer samenwerken in teamverband, kwaliteitsgericht werken en verantwoordelijkheid nemen. Verschillende 'spelers' in de Bouwkolom aan het woord.

TEKST: GEERTRUDE VAN AMERONGEN EN BRIGITTE DRIESSEN

Jan Cromwijk projectsecretaris BuildUpSkills: 'Je ziet nu twee bijna tegenovergestelde trends in de bouw- en installatiebranche, met elk aanzienlijke gevolgen voor het personeel. De eerste trend is de technologische vernieuwing met betrekking tot duurzaam bouwen. Energiezuinig bouwen, zonnecellen en recycling van energie vragen steeds meer gespecialiseerdere vakkennis. Door deze vernieuwingen wordt vakmanschap steeds belangrijker. De ontwerper, de bouwer, de installateur en de vakman moeten op de hoogte zijn van de nieuwe technische mogelijkheden. Er worden steeds hogere eisen gesteld aan de medewerkers in de bouw.

Anderzijds wordt het werk van de bouwplaats, verplaatst naar de fabriek: de industrialisering in de bouw. Daarbij wordt vakwerk vervangen door automatisering van processen. In plaats van bouwen op de bouwplaats, worden gevels geprefabriceerd (prefab) aangeleverd, soms ook met installaties. Zo wordt het bouwproces vereenvoudigd. Deze trends lijken elkaar tegen te spreken, maar zij hebben één effect gemeen op de mensen die werken in de bouw. De vraag naar hoger opgeleide vakmensen neemt toe. Enerzijds in de voorbereidende fase: adviseurs, calculators, constructeurs. Anderzijds in de uitvoerende fase: uitvoerders en installateurs.'

Duurzaam bouwen = met elkaar bouwen

Jan Cromwijk ziet nog een effect van duurzaam bouwen: 'Nu wordt een bouwwerk uitgevoerd door verschillende partijen. Iedere (onder)aannemer heeft zijn eigen verantwoordelijkheden, waarbij collegiaal samenwerken wel eens te wensen over laat. Door het bouwproces op te knippen, is de bouw misschien goedkoper gemaakt, maar er ontstaan ook fouten doordat niemand de verantwoordelijkheid neemt voor het resultaat. Wie kit dat ene randje af: is dat de timmerman, de installateur, of de stukadoor? Bij duurzaam bouwen kan dat niet. Als een woning energieneutraal gebouwd wordt, moeten alle werkzaamheden naadloos op elkaar aansluiten, anders is de woning niet meer energieneutraal. Vakmensen moeten niet alleen technisch sterk zijn, maar ook oog hebben voor het hele proces. Dat zij letten op details, dat zij kunnen samenwerken in een team met verschillende disciplines en mensen aanspreken als het werk nog niet helemaal in orde is.'

Duurzaam bouwen en prestatiegericht bouwen

Onno Dwars, vastgoedontwikkelaar en manager duurzaamheid bij VolkerWessels Vastgoed herkent deze ontwikkeling. 'Duurzaam bouwen en prestatiegericht bouwen gaan hand in hand. Prestatiegericht bouwen vraagt meer accuratesse en ook meer innovatiekracht van alle spelers in de bouwkolom. De uitvoering moet secuurder gebeuren. Waar vroeger de faalkosten >>

Jan Cromwijk
Projectsecretaris bij
BuildUpSkills

Onno Dwars
Vastgoedontwikkelaar en
manager duurzaamheid bij
VolkerWessels

EVC-TRAJECT TECHNISCHE INSTALLATIEBRANCHE

1. Europese doelstelling

- 2020 alle nieuwbouw energieneutraal
- 2030/50 alle bestaande bouw energieneutraal

2. Competenties van belang voor je loopbaan: OR-ervaring gebruiken voor loopbaan. Zie pagina 18 en 19 van deze Meeting

OTIB verstrekt werkgevers een financiële tegemoetkoming bij een EVC-traject. Om de aanwezige kennis, kunde en vakmanschap nog beter in kaart te brengen en werknemers zich te laten ontwikkelen, biedt OTIB in 2014 voor 500 werknemers in de technische installatiebranche een financiële tegemoetkoming van 1250 euro

bestonden uit het afwerken van een muur, kan het nu nodig zijn om een hele muur af te breken en opnieuw te bouwen. Zowel de opdrachtgever als de aannemer hebben belang 'in één keer goed' bouwen. Hiervoor is het nodig dat iedereen die betrokken is bij de bouw, de eisen kent die gesteld worden en weet hoe aan deze eisen kan worden voldaan. Bij gebouwen met een energieprestatie moeten

mensen bijvoorbeeld weten welke factoren deze energieprestatie beïnvloeden. Het vastleggen van afspraken, metingen en testen in de praktijk wordt steeds belangrijker. Het is een belangrijk onderdeel van prestatiegericht

bouwen. Opdrachtgevers die eenmaal zo gewerkt hebben, willen niet meer anders', aldus Onno Dwars.

Houding en innovatief denken

Deze manier van bouwen vraagt andere dingen van mensen denkt Onno Dwars. Op technisch gebied: de bouw- en installatiebranche wordt kennisintensiever door gebruik van nieuwe technieken. Maar ook de houding van medewerkers is cruciaal bij duurzaam en prestatiegericht bouwen. Onno: 'In alle lagen van het bedrijf moet worden meegedacht over innovatieve oplossingen. Als bouwvervoerder moet je al vroeg meedenken in het ontwerpproces. Sommige delen van het ontwerpproces vinden zelfs plaats tijdens het bouwen. Innovatief denken wordt van iedereen

gevraagd. Innovatie en verantwoordelijkheid nemen. Een voorbeeld van een innovatieve oplossing is circulair bouwen. Daarbij wordt zo weinig mogelijk afval geproduceerd en het afval dat er is wordt zo veel mogelijk hergebruikt.'

Build up skills: andere leercultuur

De Nederlandse Bouw en Installatietechniek staat voor een grote opgave. Om duurzaam te kunnen bouwen moeten bedrijven mensen in dienst hebben die in staat zijn om in teamverband werk af te leveren dat voldoet aan zeer strenge eisen. BuildUpSkillsNL is opgericht om in Nederland zo spoedig mogelijk toe te werken naar een situatie waarin voldaan is aan deze voorwaarde. Jan Cromwijk: 'Om mensen hierin te trainen is het nodig dat de sterke leercultuur die de bouw heeft, verandert. Er moet een omgeving zijn, waarin mensen de ruimte en de verantwoordelijkheid krijgen om te experimenteren en te leren begrijpen.'

Beter bouwen doe je samen

Vorm Bouw uit Papendrecht zet hier projectsgewijs de eerste stappen voor. Cora Jongenotter Innovatiemanager bij Vorm Bouw: 'Wij streven perfectie na voor onze doelen veiligheid, kwaliteit en duurzaamheid. Met 'Beter bouwen doe je samen' maken we deze abstracte doelen concreter: een afvalvrije bouwplaats in 2015, het optimaliseren van de logistiek op de bouwplaats, 30% minder CO₂ uitstoot, minder ongevallen, minder faalkosten, een hoge klant- en medewerkerstevredenheid. We vragen de medewerkers

'Wie kit dat ene randje af: de timmerman, de installateur of de stukadoor?'

Sommige delen van het ontwerpproces vinden zelfs plaats tijdens het bouwen.

actief mee te denken om deze doelen te bereiken. Er vindt hier een kleine cultuurverandering plaats.'

Training voor medewerkers

'We hebben de medewerkers van onze pilotprojecten geschoold', zegt Joke Villanueva-Boutsma, hoofd personeelszaken bij Vorm Bouw. 'We zetten het leanprincipe in om onze doelen te bereiken. Medewerkers spelen een belangrijke rol bij het plannen op de bouwplaats en het aandragen van verbeterpunten en oplossingen. De verantwoordelijkheid wordt lager in de organisatie gelegd. Dat vraagt een andere houding, zowel van medewerkers als van leidinggevend. Bouwplaatsmedewerkers gaan slimmer met het werk om en leidinggevend geven nu coachend leiding. Dat lukt tot nu toe goed. Dat is ook te zien aan de medewerkerstevredenheid die we hebben gemeten bij het pilotproject. We meten elke 3 maanden. Hieruit worden verbeterpunten gehaald die meteen kunnen worden aangepakt. We zien dat het werkt: de medewerkerstevredenheid is in een half jaar toegenomen van 6,7 naar 7,3.'

Neem die stap!

Volgens Cees Welling, timmerman en tevens OR-lid bij Vorm Bouw, is het wel even wennen: 'Zelf plannen was in het begin best lastig. Het zet je meer aan het denken over het werk, want wij willen de doelstellingen halen die we eerder zelf hebben bepaald. Het gesprek met de uitvoerder is ook anders: hij laat veel meer aan ons over. Je bent veel meer betrokken bij het werk. Door verbeteringen te

melden zijn we veel meer vooruit gaan denken. We werken nu heel anders. Als je ziet wat we nu voor elkaar krijgen... ik zou zeggen: neem die stap!'

Hoe veranderen? Op 13 juni 2014 in gesprek met u

De technologische vernieuwing gaat snel. Alleen als de ontwikkeling van medewerkers hier gelijk mee opgaat worden doelstellingen ook gehaald. Hoe zorgt de branche dat deze twee werelden bij elkaar aansluiten? Op het niveau van de bedrijven kunnen ondernemingsraden daar een belangrijke bijdrage aan leveren. Zij hebben zowel de strategische en technische ontwikkelingen als ook de ontwikkeling van medewerkers op hun agenda.

Duurzaam bouwen, en wat dat betekent voor medewerkers, komt hiermee steeds vaker op de agenda van ondernemingsraden. Daar hoort het ook! •

13 JUNI: IN GESPREK MET U

Op 13 juni 2014 gaan wij graag met u in gesprek over deze nieuwe manier van werken in de bouw. Wat zijn de gevolgen van duurzaam bouwen voor bedrijven? Wat betekent het voor medewerkers? En hoe staat hier u als ondernemingsraad in?

VOOR MEER INFORMATIE KUNT U CONTACT OPNEMEN MET:
BRIGITTE DRIESSEN, SECTORMANAGER BOUW EN WONEN BIJ
FNV FORMAAT: BRIGITTE.DRIESSEN@FNVFORMAAT.NL

FACEBOOK | Meer weten?
Volg FNV Formaat
op Facebook